

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
NACIONALINIO SAUGUMO IR KRIZIŲ VALDYMO SKYRIUS****PAŽYMA**

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STRATEGINĘ REIKŠMĘ NACIONALINIAM SAUGUMUI TURINČIŲ ĮMONIŲ IR ĮRENGINIŲ BEI KITŲ NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. IX-1132 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ (TAP-16-607(4), TAIS NR. 15-8881(8)); (TAP-16-610(4), TAIS NR. 17-2588(2)); (TAP-16-1363(3), TAIS NR. 16-8535(4)); (TAP-16-1362(3), TAIS NR. 16-8536(4)); (TAP-16-1361(3), TAIS NR. 16-8537(4)); (TAP-16-1360(3), TAIS NR. 16-8538(4)); (TAP-16-1359(3), TAIS NR. 16-8539(4)); (TAP-16-1358(3), TAIS NR. 16-8540(4)); (TAP-16-1357(3), TAIS NR. 16-8541(4)); (TAP-16-1356(3), TAIS NR. 16-8542(4)); (TAP-16-1355(3), TAIS NR. 16-8544(4)); (TAP-16-1354(3), TAIS NR. 16-8545(4)); (TAP-16-1353(3), TAIS NR. 16-8546(4)); (TAP-16-1352(3), TAIS NR. 16-8547(4)); (TAP-16-1351(3), TAIS NR. 16-8548(4)); (TAP-16-1350(3), TAIS NR. 16-8549(4)); (TAP-16-1349(3), TAIS NR. 16-8550(4)); (TAP-16-1348(3), TAIS NR. 16-8551(4)); (TAP-16-1347(3), TAIS NR. 16-8552(4)); (TAP-16-1346(3), TAIS NR. 8553(4)); (TAP-16-1345(3), TAIS NR. 16-8554(4)); (TAP-16-1344(3), TAIS NR. 16-8555(4)); (TAP-16-1343(3), TAIS NR. 16-8556(4)); (TAP-16-1342(3), TAIS NR. 16-8557(4)); (TAP-16-609(4), TAIS NR. 15-8884(7)); (TAP-16-608(4), TAIS NR. 16-8885(8)) PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“ PROJEKTO

(toliau – Projektas)

2017-06-13 Nr. NV-1505

Vilnius

Projekto rengėjas:

Ūkio ministerija

Projekto tikslas:

Užtikrinti, kad valstybės nacionaliniam saugumui svarbūs objektai – įmonės, įrenginiai ir turtas bei ūkio sektoriai būtų apsaugoti nuo rizikos veiksnių, kurie gali kelti grėsmę nacionalinio saugumo interesams.

Numatyti investuotojų išankstinės patikros procedūrą, atsisakant jos taikymo tais atvejais, kai grėsmė nacionaliniam saugumui iš esmės negali kilti ar kai tokiame etape jos neįmanoma identifikuoti, ir numatyti pasekmes tais atvejais, kai nesilaikoma šios procedūros. Taip pat numatyti mechanizmus, kurie leistų pašalinti grėsmes nacionaliniam saugumui, kurios gali kilti paskesniuose, jau po išankstinės patikros atlikimo, etapuose.

Projekto esmė:

Lietuvos Respublikos Seimui pateikiamas svarstyti Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 (toliau – Įstatymas) naujos redakcijos įstatymo projektas „Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas“. Kartu pateikiami susijusių įstatymų pakeitimų įstatymų projektai. Projekte siekiama nuosekliai bei sistemiškai išdėstyti naujas ir galiojančias įstatymo nuostatas, nes dėl įvairių Įstatymo pakeitimų galiojantis teisinis reguliavimas stokojo darnos ir kompleksiskumo.

Projekte atsižvelgta į faktinius strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių pasikeitimus, taip pat įvertinti Seime užregistruoti įstatymų projektai dėl Įstatymo papildymo įtraukiant į jo taikymo sritį atitinkamas įmones ar atliekant kitus pakeitimus, įvertintas objektų (įrenginių, ūkio subjektų), kurie svarbūs užtikrinant nacionalinį saugumą ir kurių atžvilgiu turi būti

taikomos apsaugos priemonės, sąrašo pagrįstumas (iš jo išbraukiant tam tikrus objektus arba į jį įrašant papildomus objektus, kuriems būtina taikyti apsaugą).

Projekte suderintos nuostatos, kurios, viena vertus, leidžia apsaugoti nacionalinį saugumą tais atvejais, kai investuojama į strateginius ūkio sektorius ar siekiama vykdyti veiklą apsaugos zonos teritorijoje, ir, tuo pačiu numatytos galimybės atlikti patikrą ne visais atvejais, o tik tuomet, kai tokios investicijos pagal jų pobūdį, investuotojo ketinimus, atskirų konkretaus ūkio sektoriaus segmentų svarbą iš tikrųjų galėtų kelti grėsmę nacionaliniam saugumui. Taip ūkio subjektams ir investuotojams, kurie iš principo negali kelti grėsmės nacionaliniam saugumui, sumažinama tenkanti administracinė našta.

Esama situacija:

Galiojančiame Įstatyme įtvirtinta nuostata atlikti investuotojų, siekiančių investuoti strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčiuose ūkio sektoriuose ar ketinančių vykdyti veiklą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įrenginių apsaugos zonos teritorijoje, patikrą. Taip Įstatyme numatyta vienintelė – išankstinės patikros forma, kaip apsauga nuo investuotojų neatitikties nacionalinio saugumo interesams. Jau po sandorio sudarymo, Potencialių dalyvių atitikties nacionalinio saugumo interesams įvertinimo komisija (toliau – Komisija) nebegali vertinti investuotojo atitiktį nacionalinio saugumo interesams. Taip sudaroma galimybė piktnaudžiauti investuotojams, kurie atitinka Įstatyme išdėstytiems kriterijams, dėl kurių jie būtų pripažinti neatitinkančiais nacionalinio saugumo interesų.

Atitiktis Vyriausybės programai:

Teikiamas nutarimo projektas tiesiogiai neįgyvendina Vyriausybės programos nuostatų.

Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 pakeitimo įstatymo projektas ir jo lydimieji įstatymų pakeitimų projektai yra įtraukti į Seimo 2017 m. pavasario sesijos darbų programą.

Derinimas:

Projektą parengė 2013 m. rugsėjo 25 d. Ministro Pirmininko potvarkiu Nr.286 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė. 2015 m. birželio 6 d. Ministro pirmininko pavedimu Ūkio ministerijai pavesta vykdyti Projekto derinimo procedūrą. Projektas svarstytas 2016 m. gegužės 10 d. ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime ir šio pasitarimo protokolu Nr. 19 buvo pasiūlyta Ūkio ministerijai atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas, įvertinti Finansų ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos ir Investuotojų forumo pateiktas pastabas, surengti pasitarimą, dalyvaujant Kultūros ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Ūkio ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Europos teisės departamento prie Teisingumo ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos ir kitų suinteresuotų institucijų atstovams, ginčytinoms nuostatoms suderinti ir pateikti Įstatymo projektą pakartotinai svarstyti ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime.

Projektas buvo pateiktas pakartotinai svarstyti 2016 m. spalio 10 d. ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime, tačiau, gavus papildomas asociacijos „Investuotojų forumas“ pastabas ir pasiūlymus, klausimas iš darbotvarkės atsiimtas.

Projektas ir 25 susiję įstatymų pakeitimų įstatymų projektai skelbiami LRS kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Po Projekto pateikimo į dalį pastabų buvo atsižvelgta, į kitas pastabas, kuriomis buvo siekiama koreguoti Projekto nuostatas, neatsižvelgta, nes dėl jų galėtų sumažėti investuotojų kontrolė ir reikalavimai investuojantiems į objektus, svarbius užtikrinant valstybės nacionalinį saugumą.

Įstatymo projektas kartu su susijusiais įstatymų pakeitimų įstatymų projektais patikslintas ir teikiamas, atsižvelgus į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento ir Teisingumo ministerijos pastabas, dėl pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta, teikiama derinimo pažyma.

Atsižvelgiant į kartu su šiuo Projektu pateiktos derinimo pažymos turinį ir esant didelei apimčiai pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta, Vyriausybės kanceliarija 2017 m. gegužės 22 d. surengė pasitarimą, kuriame dalyvavo Aplinkos ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Ūkio ministerijos, Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos banko ir Konkurencijos tarybos atstovai. Pasitarimo metu sutarta, kad į dalį pastabų bus atsižvelgta ir Projektas pakoreguotas.

Projektas 2017 m. birželio 7 d. svarstytas Vyriausybės pasitarime, kuriame pasiūlyta Vyriausybės kanceliarijai surengti papildomą pasitarimą dėl Projektui pareikštų pastabų suderinimo su suinteresuotomis institucijomis.

2017 m. birželio 9 d. Vyriausybės kanceliarijoje įvyko pasitarimas dėl esminių pastabų Projektui suderinimo, kuriame dalyvavo Ūkio ministerijos, Energetikos ministerijos, Finansų ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamento atstovai. Pakoreguotas Projektas, atsižvelgiant į šio pasitarimo ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas, bus pateiktas svarstyti 2017 m. birželio 14 d. Vyriausybės posėdyje.

Dalykinio vertinimo išvada:

1. Komisijos vykdoma potencialių investuotojų patikros praktika parodė, kad galiojančiame Įstatyme yra įtvirtinta nuostata, kad investuotojų patikrą, kreipdamosi į Komisiją, gali inicijuoti Įstatyme nurodytos institucijos. Tačiau šia galimybe nebuvo naudojamosi. Darytina prielaida, kad šios institucijos apie numatomus sandorius gali neturėti informacijos arba ją gauti pavėluotai. Todėl Projekte būtų tikslinga įtvirtinti investuotojų prievolę apie numatomus sandorius informuoti investuotojų patikrą galinčias inicijuoti institucijas.

2. Projekto 12 str. 6 dalyje numatoma, kad Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisija (galiojančiame Įstatyme – Potencialių dalyvių atitikties nacionalinio saugumo interesams įvertinimo komisija) apie patikros dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams pradėjimą tą pačią dieną informuoja investuotoją arba pareiškėjus, taip pat Vyriausybę ir investuotojo patikrą dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams inicijavusį subjektą. Siūlome įrašyti „kitą dieną informuoja“ ir svarstyti Vyriausybės informavimo šiame etape tikslingumas.

3. Galiojančiame Įstatyme Komisijai skirtas 30 d. terminas potencialaus dalyvio įvertinimui ir išvados pateikimui Projekte sutrumpinimas iki 20 dienų yra nepagrįstas, kadangi, per 15 dienų terminą, gavus patikrą atliekančių institucijų išvadas, kurios būna nevienareikšmės ir kurioms aptarti būtina surengti Komisijos posėdžius, lieka 5 kalendorinės dienos ir Komisijos posėdžiams organizuoti, ir priimti sprendimą (išvadą) ir informuoti pareiškėjus. Siekiant išvengti atvejų, kai Komisija per numatytą terminą nespėja priimti sprendimo ir todėl laikoma, kad investuotojas atitinka nacionalinio saugumo interesams, siūlytina Projekte palikti 30 dienų terminą Komisijos sprendimui priimti.

4. Projekto 12 str. 12 d. numatoma tvarka, kad Komisija, investuotojo atžvilgiu priimtą išvadą, apie kurią jau informavo pareiškėjus, teikia Vyriausybei, kuri per 14 dienų priima galutinį sprendimą dėl investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams. Kadangi Vyriausybė, įvertinusi visas aplinkybes, gali priimti kitokį sprendimą, nei Komisija savo išvadoje, siūlome atsisakyti 12 str. 10 dalyje numatytos nuostatos pateikti Komisijos išvadą pareiškėjams.

Siūlome klausimą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.